

The Director General

משרד
התרבות
והספורט

המנהל הכללי

כ"ב בניסן תש"פ
16 באפריל 2020
5210-1002-2020-005718

לכבוד

מר רונן פרץ, מנכ"ל רה"מ
מר שי באב"ד, מנכ"ל משרד האוצר
מר משה בר סימן טוב, מנכ"ל משרד הבריאות
מר רוני חזקיה, החשב הכללי
מר מאיר בן שבת, יו"ר המל"ל

שלום רב,

הנדון: אסטרטגיית יציאת התרבות והספורט ממשבר הקורונה

על רקע הדיונים המתקיימים בממשלה לגיבוש אסטרטגיה להחזרת המשק לפעילות הדרגתית, אני מבקש להביא בפניכם את עמדת המשרד כדי לאפשר את החזרת פעילויות התרבות והספורט באופן הדרגתי.

התכנית כוללת מספר שלבים המתכתבים עם הנחיות משרד הבריאות מחד, ומאפשרים תחילת הנעה של פעילות התרבות והספורט במדינת ישראל, מאידך.

המסמך מביא בפניכם מגוון נתונים מהם ניתן ללמוד על החשיבות העצומה שיש להשקעה בעולם התרבות והספורט, הן במונחים כלכליים בהיותם מנועי צמיחה משמעותיים והן בתרומתם הגדולה לחוסן החברתי והבריאותי של תושבי המדינה.

מצ"ב נייר המדיניות.

בברכה,

יוסי שרעבי
המנהל הכללי

העתק:

ח"כ מירי רגב, שרת התרבות והספורט

The Director General

משרד
התרבות
והספורט

המנהל הכללי

אסטרטגיית יציאת התרבות והספורט ממשבר הקורונה

1. התרבות והספורט כמנוע צמיחה כלכלי

בימים אלו שרוי העולם כולו ומדינת ישראל בפרט בעיצומו של התמודדות עם התפרצות נגיף הקורונה. התמודדות עם התפרצות הנגיף כללה הנחיות של משרד הבריאות שנועדו למנוע את התפשטותו, ובכללן בידוד בית למי ששהו בקרבת חולים או שבו ממדינות שבהן התפרצה המחלה, ביטול אירועים המוניים ומתן טיפול רפואי בבתי החולים למי שהתגלו כחולים.

כתוצאה מהמשבר, המשק חווה ירידת ביקושים חדה, ירידה זו פוגעת בתוצר ובהכנסה על אחת כמה וכמה בכל הנוגע לעסקים קטנים ובינוניים ושל משקי הבית. אך בשונה ממיתון רגיל המיתון הנוכחי נובע מהתערבות אקסוגנית (עצירת פעילות בעקבות מגבלות של משרד הבריאות), דבר אשר מכניס את כלל המשק לסחרור וגורם לפגיעה תזרימית שללא התערבות המדינה ישנו חשש אמיתי לסגירת מקומות עבודה רבים. הבעיה במקרה זה היא שבעקבות ההגבלות של משרד הבריאות הכנסת עסקים ומשקי הבית נפגעת משמעותית, ישנם מאות אלפי מפורטרים ועובדים שהוצאו לחל"ת, נסגרים עסקים רבים, במיוחד עסקים קטנים ובינוניים, ונפגעת אנושות הכנסתם של מאות אלפי משקי בית.

כפועל יוצא מהנחיות אלו נפגעו תחומי תעסוקה רבים במשק הישראלי. לתחומי התרבות והספורט אשר בהם הופסקה הפעילות כליל נגרם נזק בל ישוער.

בשבועות האחרונים מתנהל שיח נרחב על החזרת המשק, בחלקו לפחות, למסלול פעילות מסוים. הנחת העבודה הינה כי ישנם תחומים בעלי חשיבות ניכרת לאיתנות הכלכלית של המשק, להגדלת היקף התעסוקה וליכולת של המשק לחזור לצמיחה כלכלית.

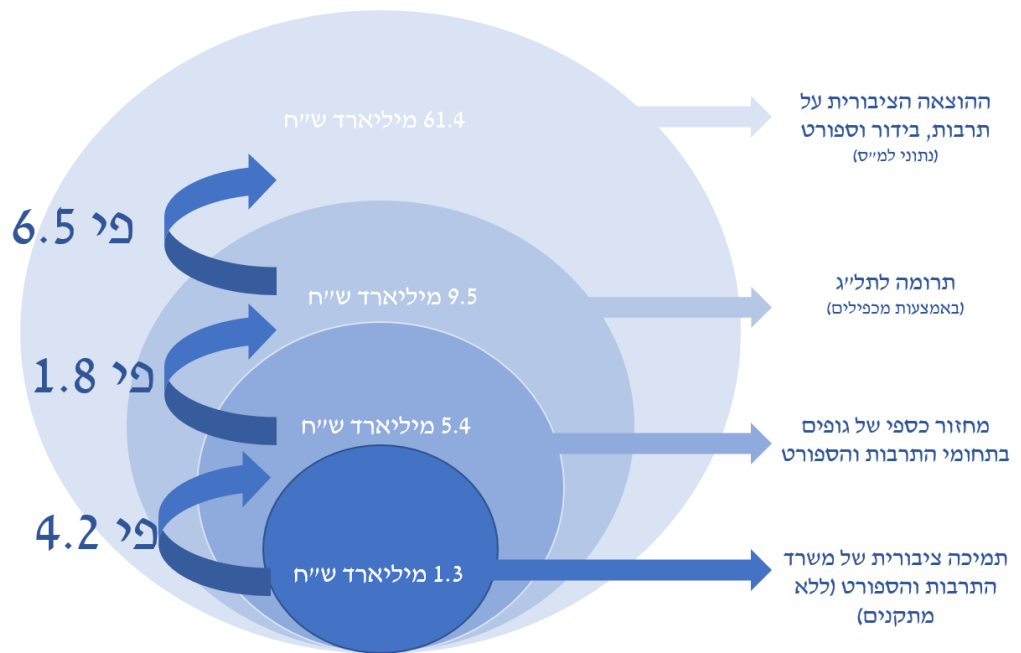
אין חולק על חשיבות תחומי התרבות והספורט לחוסן החברתי והבריאותי של החברה הישראלית כפי שיפורט בהמשך.

עם זאת, לצד חשיבותם של תחומים אלו להתמודדות המנטלית והבריאות עם משבר הקורונה מדובר על מנועי צמיחה כלכליים המניעים תעשייה שלמה שהיקפים של מיליארדים רבים כפי שיוצג להלן. על פי הנתונים, על כל שקל שמשקיעה המדינה בתמיכה בגופי התרבות והספורט מניעה פעילות כלכלית ישירה נוספת של למעלה מפי 4, גורר פעילות כלכלית אשר תורמת לתל"ג של למעלה מפי 7 ותורמת להוצאה הציבורית על תרבות, בידור וספורט בהיקף של למעלה מפי 47 בסך של למעלה מ-60 מיליארד ₪ עם השפעה של כ-5% תוצר.

The Director General

להלן הנתונים :

הנתונים הנ"ל מחדדים את התועלת הכלכלית הנגזרת ברמות שונות כתוצאה מהשקעה יעילה של ההוצאה הממשלתית בתחומי התרבות והספורט. הוצאה ציבורית של 1.3 מיליארד ₪ (ללא השקעה בתשתיות) מפיקה פעילות כלכלית עצומה שמגיעה לתרומה ברורה לתלייג של כמעט 10 מיליארד ₪ וגוררת פעילות כלכלית של למעלה מ-60 מיליארד בשיעור של כמעט 5% תוצר (נתוני למ"ס).

כאשר מתנהל שיח על החזרת ענפים מסוימים לשגרה מסוימת תוך התחשבות בתרומת התחומים למשק מבחינה כלכלית, הנתונים מעלה מבהירים למעלה מכל ספק את חשיבות החזרת פעילות תחומי התרבות והספורט מהבחינה הכלכלית וכמובן מבחינת תרומתם לחוסן החברתי לחברה כפי שיפורט בהמשך.

The Director General

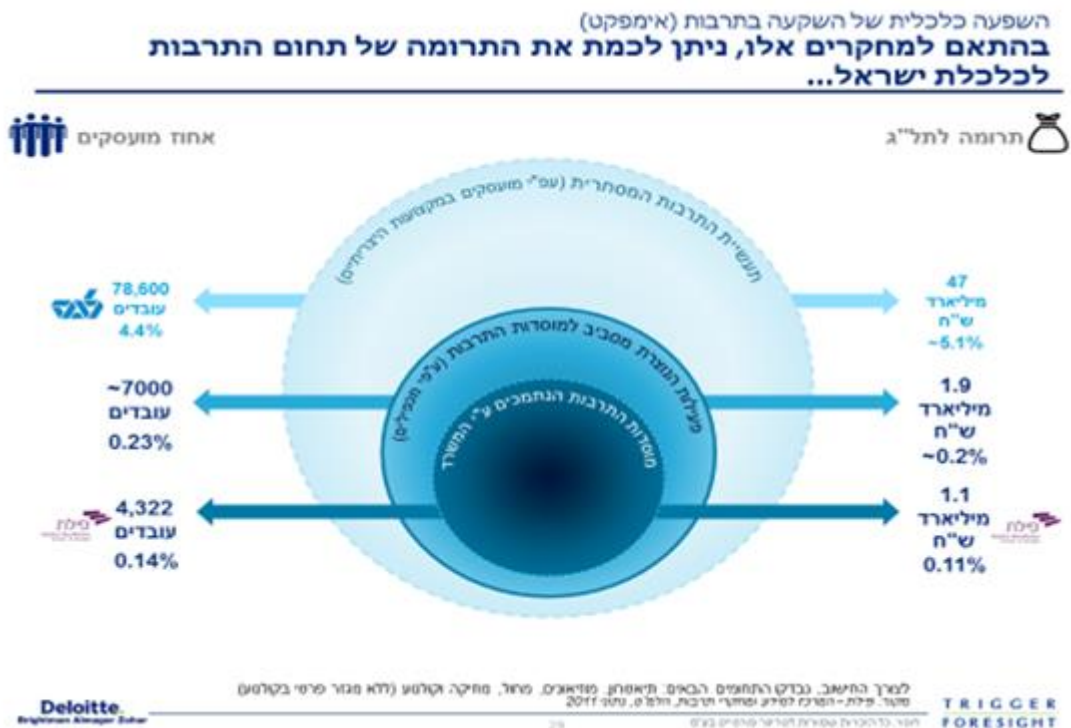
משרד
התרבות
והספורט

המנהל הכללי

תחומי התרבות והספורט מזינים תעשייה נרחבת אשר מזינה עסקים רבים אשר מפרנסים מאות אלפי אנשים.

ממחקר שהזמין המשרד בשנת 2014 (מחקר שנערך על ידי חברת דלוייט) עולה תרומת התרבות למשק אשר מוערכת במיליארדים רבים (מצ"ב שקף המתאר תמונת מצב נכון לשנת 2014)

מעבר לכך, כחלק מאותו מחקר נמצא כי קיים מכפיל להוצאה העקיפה למופע תרבות של 1.4, כלומר, על כל 1 ₪ שיוצא על מופע תרבות יוצא 1.4 ₪ נוסף על שירותים נלווים (לדוגמה מסעדות הסעות ועוד) הוצאות אלו בעיקר מגעים לעסקים קטנים ובינוניים, במחקר שנערך דובר על מכפיל תוצר של 1.7.

למשרד יש סיבה להאמין כי בספורט קיים מכפיל אשר לכל הפחות הוא זהה. המשרד נשען על אותה מתודולוגיה ועל אותם פרמטרים שנמצאו בכל הנוגע לתרבות יחד עם נתוני הספורט בישראל וסביר להניח כי הוא גבוה יותר מהתרבות (תעשיית המרצנדייז מסביב לספורט מפותחת בצורה משמעותית כמו גם שירותי האבטחה והשיטור ותעשיית שיווק ופרסום הנלווים לקיום אירוע ספורט) ולכן נלקח חשבון מכפיל הוצאה שולית של 1.6 ומכפיל תוצר של 1.8.

מבדיקה נוכחית (אתר גייד סטאר) עולה כי המחזור הכספי העדכני של גופי התרבות (בעלי ניהול תקין לשנת 2020 בתחומי התמיכה של המשרד בלבד) עומד על 2.5 מיליארד ₪ (נתוני 2018 ברובם) והמחזור הכספי של גופי הספורט עומד על 2.3 מיליארד ₪ (ללא חברות פרטיות – התחום הספורט מדובר בחברות בעלות מחזור מצטבר של מאות מיליוני ₪ לכל הפחות – הנחת העבודה השמרנית היא של חצי מיליארד ₪).

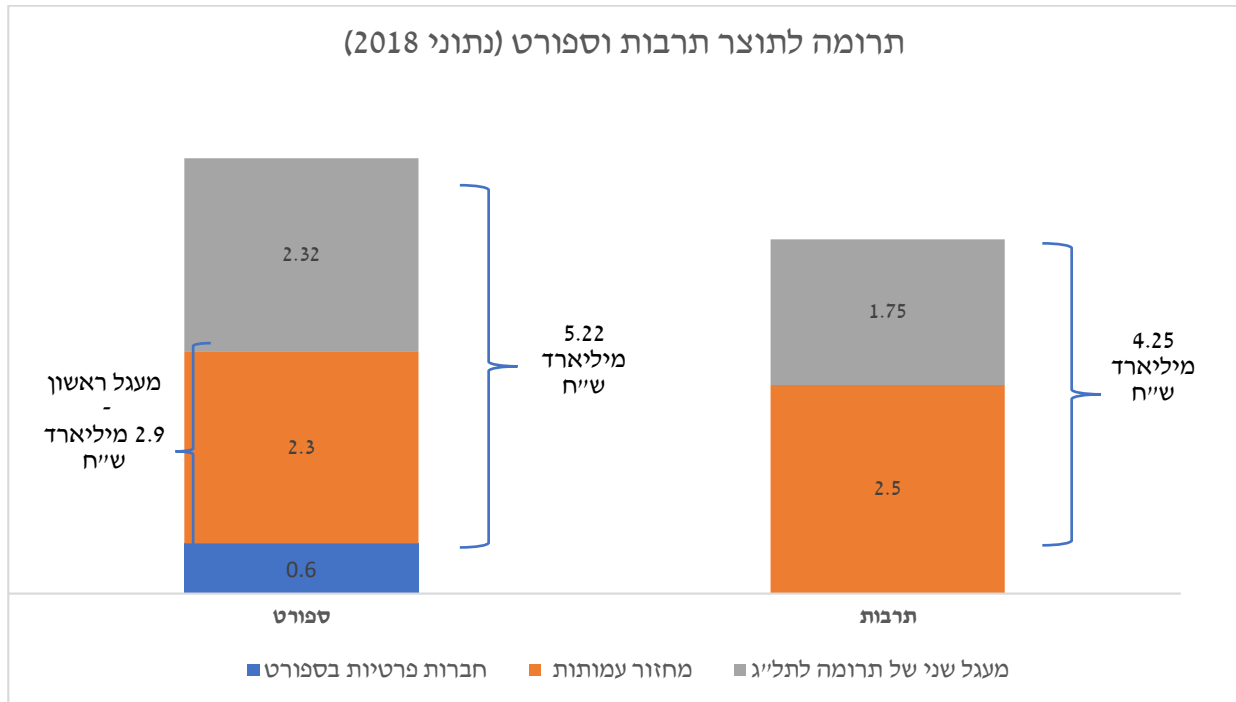
The Director General

משרד
התרבות
והספורט

המנהל הכללי

אם נתעלם לרגע מהמעגל השלישי של תרומת התרבות והספורט ונצא מנקודת ההנחה השמרנית שמאז עריכת המחקר לא גדלו מכפילי התוצר המדוברים אזי נקבל את תמונת המצב הבאה :

כלומר, מהניתוח עולה כי לתחומי התרבות והספורט תרומה לתוצר של כ-10 מיליארד ₪ וזאת עוד מבלי לקחת בחשבון את המועצה להסדר הימורים בספורט שעד לפני שנה הייתה חלק מעולם הספורט וכולה נשענת על עולם זה (בארץ ובח"ל).

חשוב להבהיר כי השקעה נכונה בתחומי התרבות והספורט, מלבד זאת שהיא תמנע סגירה של גופים, תגרום, הן בצורה ישירה והן בצורה עקיפה לצמיחה בשלל מעגלים היקפיים מלבד אצל הגופים עצמם.

השקעה בתשתיות ספורט, לדוגמא, מייצרת מכפלים זהים לאלו של עולם הבניה ובנוסף מייצרת ערך מוסף כלכלי וחברתי חזק לקהילה כולה, מהקמת ובנייה של תשתיות עירוניות ותחבורתיות אשר נועדו לשרת את באי המתקנים, ועד הגברת תעסוקה והזיקה החברתית שלנו זה לזה. בכל מתקן ספורט כמדובר מעלה.

ישנו פוטנציאל כלכלי עצום במעגלים הכלכליים המשניים כגון חברות אבטחה, חברות מזון, קיום אירועים והופעות, שטחי מסחר, עמלות ודמי ניהול, מרצ'נדייז, בייבי סיטר ועוד וכל זה מעבר לערך הכלכלי של פיתוח המבנה עצמו ודרכי הגישה אליו.

דוגמא נוספת בתחום הספורט היא קידום אירועים בנ"ל. בשנים האחרונות משקיעה המדינה יותר כסף באירוח אירועי ספורט בין לאומיים בארץ מתוך הבנה שלאירועים אלו קיים ערך משקי אדיר ואימפקט של תירות

נכנסת, חשיפה תקשורתית, אירועי מעטפת הנלווים לאירוע הביו לאומי, חיזוק הענף המארח, תרומה לספורטאים הישראליים ועוד.

בתום המשבר הנוכחי התגייסות המדינה ועידוד האיגודים השונים לאירוח אירועים גדולים בין לאומיים בארץ יהווה קרש קפיצה כלכלי לספורט, לתיירות, לתעשייה הנלוות וכמובן למשק. כך לדוגמא מניתוח כלכלי שהיצעה חברת דלוייט עבור המשרד טרם אירוח אירוע הפתיחה של הגיירו עולה כי על השקעת מדינה של 22 מיליון ₪ עלה תועלת כלכלית של בין 55 ל-75 מיליון ₪ כאשר איכות החשיפה לא הייתה יכולה להתקבל בהשקעה דומה במקור אחר.

תועלות פוטנציאליות לאירוח בישראל – ניתוח ראשוני

הערכה (ראשונית)	פירוט	תועלת
<p>~10 א' תיירים נכנסים</p> <p>×</p> <p>158 דולר ליום</p> <p>×</p> <p>3-4 ימי ביקור</p> <p>=</p> <p>~15-25 מ' ₪</p>	<ul style="list-style-type: none"> ממוצע אירועים קודמים באירופה עומד על כ- 25-30 א' תיירים זרים נכנסים עקב הריחוק הגיאוגרפי וסוגיות נוספות (בטחון וכד') ככל הנראה בישראל צפוי היקף נמוך יותר, אך שווי גבוה יותר לתייר (שהות ארוכה יותר לעומת תיירות יום באירופה וכד') בנוסף, משתתפי המירוץ, הצוותים המקצועיים, התקשורת ומפעילי המירוץ מהווים מאות עד אלפי כניסות נוספות לישראל עפ"י נתוני משרד התיירות' – הוצאה ממוצעת ליום של תייר בישראל עומדת על 158 דולר 	<p>תיירות נכנסת</p>
<p>ב- 2014 העריך משרד התיירות בצפון אירלנד את החשיפה התקשורתית של המירוץ בשווי מדיה של 11.6 מ' ליש"ט (כ- 50 מ' ₪)</p>	<ul style="list-style-type: none"> האירוע משודר בשידור חי במדינות רבות בעולם, והיקף החשיפה של אירועים קודמים הוערך בעשרות מיליוני בני אדם החשיפה נעשית בקונטקסט ייחודי של כיסוי רציף במשך מספר רב של שעות, והצילום הרציף ממספר מצלמות כולל מסוקים מאפשר חשיפה של נופי המדינה המארכת ומהווה פרסום תיירותי יקר ערך משרד התיירות מקיים קמפיינים בשנים האחרונות בשידורי ספורט אירופאים, כולל לדוג' רשת Eurosport, בה בוצע ב- 2015 פרסום בהיקף של כ- 9 מ' ₪ 	<p>חשיפה תקשורתית</p>

(1) נתוני 2015, מתייחס להוצאות תיירים זרים בישראל בלבד, לא כולל כרטיס הטיסה. לא כולל אימפקט כלכלי עקיף (2) עפ"י הערכות מדינות מארחות קודמות מקור: משרד התיירות, מחקר Deloitte 18

לדעת המשרד, המציאות הנוכחית מחייבת את גידול ההשקעה בתרבות, הן מבחינת התעשייה הישירה והנלווית התורמת תרומה ישירה ועקיפה לצמיחת המשק והן מבחינת החזרת האנשים אל המרחב הציבורי.

יתרה מכך, על פי נתוני הלמ"ס, ההוצאה הלאומית לתרבות, לבידור ולספורט הסתכמה בשנת 2018 ל-61.4 מיליארד ש"ח שהם 4.6% מהתוצר כאשר 81.8% מההוצאה האמורה ממומנת על ידי משקי הבית, כלומר, השקעת מדינה בשיעור נמוך מאוד מתקציב המדינה ממנפת תוצר כלכלי נרחב על ידי משקי הבית כך שלהשקעה בתחומי התרבות והספורט תועלת כלכלית נרחבת לכל הדעות.

The Director General

משרד
התרבות
והספורט
המנהל הכללי

2. חשיבות התרבות והספורט לחוסן חברתי והבריאותי

א. ספורט

לאחר שבועות ארוכים של בידוד האוכלוסייה בישראל כחלק מההתמודדות עם מגיפת הקורונה ושינוי בהרגלי אורחות החיים של האוכלוסייה בישראל, ניכר כי קיים צורך בתכנית קהילתית רחבה לשיפור מרכיבי החוסן הלאומי והקהילתי של כלל האוכלוסייה על כל רבדיה.

ביצוע פעילות גופנית והשתתפות בספורט, בדגש על פעילות גופנית קבוצתית/קהילתית, הינם אחד מהמרכיבים המשמעותיים ביותר לחזרה לשגרה, להסתגלות מחודשת, לקידום החוסן הקהילתי ולתפקוד גבוה של אזרחי המדינה.

מחקרים בעולם מראים, כי השתתפות בפעילות גופנית קבוצתית/שכונתית קשורה באופן מובהק לעלייה בגורמי החוסן הקהילתי ובמדדי בריאות, כגון: רווחה, שביעות רצון מהחיים, אושר, ואחרים. הפעילות הקבוצתית בקהילה מאפשרת למשתתפים אינטראקציה חברתית, חיזוק ערכים חברתיים, יצירת מעגלים חברתיים, ביסוס אמון בקהילה וקבלת תמיכה חברתית, קידום מעורבות חברתית, ועוד.

התכניות השונות בתחומי הפעילות הגופנית והספורט בקהילה נועדו לסייע בקידום גורמי החוסן בקרב אוכלוסיות שונות בפריפריה ובערים מרכזיות, כמו גם לסייע בשיפור הרגלי אורחות החיים; להביא לצמצום תחושות מצוקה, חרדה ודיכאון בקרב הפרט, המשפחה, החברה והקהילה כאחד.

עם תחילת שלבי היציאה ממצב החירום שהוכרז, ובנוסף לקשיים המובנים בשיקום כלכלי של המשק, חשוב לשים לב לתוצאות מהלכי החירום שהוטלו על האוכלוסייה, ואשר חלקם ממשיך וימשיך עוד זמן לא מבוטל - ילדים ומבוגרים רבים יסבלו מתחלואה הקשורה בהשמנה (מעל ומעבר לבעיה הקשה הקיימת בתחום זה, עוד טרם מגפת הקורונה), הן כתוצאה מהשהות הממושכת בבתיים כתוצאה מתנאי הבידוד והסגר הכפויים, הן בשל השעות הרבות ללא תנועה ומול מסכים, והן בגין צריכת קלוריות מוגברת (שעמום, זמן פנוי רב, ואוכל זמין לכל אורך היום) – כל זאת, כאמור, במקביל לצמצום (עד כדי הפסקה) של מרבית הפעילות הגופנית.

למגפת ההשמנה שתגיע בעקבות הקורונה עלולות להיות השלכות ארוכות טווח, שקשורות למחלות רקע מסכנות חיים. יש לחזור ולהזכיר, כי מחלות כרוניות (ובעיקר מחלות לב וכלי דם, סרטן וסוכרת) הן הגורם המרכזי לתמותה בישראל ומהוות כ 65% ממקרי המוות. מוכר וידוע, כי **פעילות גופנית סדירה הינה אחת הדרכים היעילות ביותר למניעת תחלואה מסוג זה.**

בנוסף, אוכלוסיית הגיל השלישי (בעיקר) ובעלי מחלות רקע שונות, המהווה חלק משמעותי מכלל אוכלוסיית המדינה, צפויה (בכל התרחישים הצפויים נכון להיום) להמשיך ולהימצא בבידוד ברמה זו או אחרת לאורך זמן רב. יש לציין, כי מנתונים עדכניים של משרד הבריאות, דווקא אוכלוסייה זו חשופה ורגישה יותר לנושא החוסן הנפשי בהשוואה לשאר האוכלוסייה.

The Director General

משרד
התרבות
והספורט

המנהל הכללי

בספורט התחרותי - הישגי, קיימת חשיבות רבה להמשכיות באימונים על פני כל ימות השנה. בנוסף לכך, יש כ- 6,000 קבוצות, המאומנות ע"י כ-5,000 מאמנים, המתפרנסים מאימון. כמו כן, קיים מערך שלם של אלפי אנשי "מעטפת" וצוות, הנלווים לספורטאים ההישגיים בענפי הספורט המוכרים, שזו פרנסתם.

החיבור בין הצורך ההכרחי של הספורטאים להיות בכושר תמידי בכל ימות השנה ולקיום המשכיות במסגרת שגרת האימונים, לבין ההיבטים הכלכליים של הענף והצורך בשמירה על פרנסתם (ועבודתם) של המאמנים, מחייב גמישות מקסימלית ויאפשר חזרה מיטבית לשגרה.

ברור, כי בשלבים הראשוניים ייערכו האימונים בכפוף למגבלות של ריחוק וחוסר מגע, אבל בצוק העיתים, זה הרע במיעוטו.

ב. תרבות

התרבות היא תעודת הזהות של החברה, פני היצירה הרב גוניים שלה כלפי פנים וכלפי חוץ, כמו גם מרכיב מרכזי בחוסן הלאומי-חברתי שלה, לצד היותה של התרבות, כאמור, מחוללת אקו-סיסטם כלכלי – מסחרי.

בימי השגרה, כמו גם בעתות משבר, מוסדות התרבות מביאים את העושר התרבותי שלנו ומהווים שגרירים של היצירה הישראלית בחו"ל. התרבות מעודדת תיירות פנים וחוץ, כמו גם מעלה את ההכנסות ממסחר ומספקת פרנסה לעשרות אלפי אנשים מלבד אלה העוסקים ביצירה ישירות. המחול הישראלי הוא אחת הדוגמאות המובהקות להיותה של התרבות מחוללת תיירות חוץ וקשרי תרבות בינלאומיים, שהערכים החברתיים והכלכליים שלהם לא יסולאו בפז.

הרפורמה בתרבות של השנים האחרונות, הכוללת גידול תקציבי ועם תעדוף של הפריפריה, קיבלה מימד נוסף בהקשרו של השוויון החלוקתי. תקנת סלייע התקדימית הצמיחה היצע רחב של תרבות מתחת לבית וכמעט ללא עלות, שסביבו נוצרו עוד מקורות תעסוקה לא רק לאמניות ולאמנים אלא גם לבעלי העסקים בסביבת האירועים. ניקח, לדוגמא, את 160 הפסטיבלים החדשים, שנוצרו בפריפריה בעקבות תקנת סלייע, אלה יצרו סביבם קרנבל שלם של שוק מקומי ופריחה אצל בעלי העסקים הקטנים.

זאת ועוד, הרפורמה בקולנוע ופתיחת השערים להפקות קולנוע בנגב, בגליל וביו"ש, כמו גם ביטולו של חוק הספרים, יצרו ביקושים חדשים וגם הם השפיעו לא רק על הרגלי הצריכה והיצירה של התרבות בכל רחבי הארץ בדגש על הפריפריה אלא גם העלו את המוניטין של הרשויות הללו, את הדימוי העצמי של המתגוררים בהם, כמו גם עודדו תיירות פנים וחוף אליהם. לצד אלה פרחו עסקי ההסעדה, האבטחה והשמרטפות וכדומה.

בחודש וחצי האחרונים מאז פסקה הפעילות כמעט באורח מוחלט ודלתות מוסדות התרבות נותרו נעולים, לא רק שנפגעה באורח קשה תעשיית התרבות הנתמכת בישראל וזאת לצדה של התעשייה המסחרית אלא שלמעלה מ-150 אלף אנשים הצטרפו למעגל המובטלים.

בימים אלה, בהם אנו חווים חרדה קיומית מפני התפשטות הנגיף, הצורך ביצירתם ובצריכתם של תכני תרבות גובר. למותר לציין, כי בכל מלחמות ישראל היו אלה האמנים, שעמדו בחזית כדי לעלות את המורל וכדי לספק לאנשים את "החמצן" הרוחני ואת ההפוגה, להם כה נדרשים בעתות חירום.

The Director General

משרד
התרבות
והספורט

המנהל הכללי

3. אסטרטגיית יציאה מהמשבר בשלבים

האסטרטגיה מבוססת על 4 שלבים שמחייבים מענים שונים ונגזרת מהנחיות משרד הבריאות וכללי ההתנהגות שהוא מכתוב והתפשטות המגיפה בישראל, על המגבלות שהיא מטילה

שלב א' – הקפאת הפעילות באופן מלא. המציאות בה אנו נתונים ערב צאת חג הפסח כאשר התעשייה כולה משותקת והמשרד נדרש לסייע בעיקר לצמצום נזקים ושמירה על היכולת של הגופים לחדש את פעילותם במועד שיקבע.

שלב ב' – החזרת חלק מהפעילות למסלול. לוודא שתעשיות התרבות והספורט יקבלו מענה ויהיו חלק מהתכנית הממשלתית לחזרה לשגרה חלקית כבר בשלב הראשון (במהלך חודש אפריל).

שלב ג' – החזרת הפעילות הקבוצתית והתנעת הליגות (במהלך הקיץ). החזרת הכשירות של הגופים (אימונים, חזרות וכדומה) לקראת פתיחת עונת הפעילות, בכלל זה קיום אירועים במידת הצורך עם הגבלות על נוכחות קהל.

שלב ד' – החזרת הקהל לאולמות ולמגרשים (מייד ובסמוך למועד המתוכנן לפתיחת עונת הפעילות בחגי חודש תשרי)

The Director General

משרד
התרבות
והספורט
המנהל הכללי

4. תכנית החזרת הספורט לשגרה

שלב א' (עד לאחר חג הפסח) – הקפאת הפעילות באופן מלא –

המשרד נקט במספר מגוון של צעדים כדי לשמור על איתנות הגופים ומניעת קריסתם.

- **המשך מתן הודאות התקציבית לגופי הספורט** בהמשך ישיר לרפורמה בספורט שביצע המשרד וניתק את התלות מכספי ההימורים של המועצה להסדר הימורים בספורט. (יש להבהיר כי במידה והתמיכה הכספית לגופי הספורט הייתה נשענת בדומה לעבר על כספי הימורים בסבירות גדולה מאוד גופי ספורט רבים היו נאלצים להיסגר בטווח הזמן הקצר).
נתן תזרים כספי שוטף לגופים הנתמכים לרבות הקדמה תזרימית (בגובה של 40% מתמיכת שנת 2019) טרם חג הפסח על מנת לוודא שלא יסגרו גופים בעקבות בעיות תזרים.
- **גיבוש תכנית לשיפוי בגין ירידה בהכנסות של הגופים הנתמכים בתחומי התרבות והספורט** (לדוגמא הכנסות ממכירת מינויים, כרטיסים ואובן של ספונסרים).
- **המשרד הראשון שאסף נתונים על הפגיעה בגופים הנתמכים שלו, הן בתרבות והן בספורט בשיתוף עם החשכ"ל. נתונים אלו היוו את הבסיס לקרן הפיצוי לגופים נתמכים** בגובה של 200 מיליון ש"ח שנפתחה על ידי משרד האוצר.
- **גיבוש רשימת הקלות רגולטוריות לגופים הנתמכים ועיגונם במבחני התמיכה** השונים לדוגמא אי מדידת הגפים ביחס לשנת 2020 – המשרד פועל על מנת לא להתייחס לשנת 2020 כשנת הערכה לגופים הנתמכים, טיוטה בנושא כבר הוגשה למשרד המשפטים. הכוללת הקלות במודלים ובתנאי הסף, במרכיב הנהלה וכלליות.
- **הגשת פניה למשרד האוצר לשינוי נוהל התמיכות**, לפחות לטווח הזמן הקצר – ביטול הדרישה למימון עצמי (כיום נדרש 10%), הגדלת תקרת שיעור הוצאות ההנהלה וכלליות ל-50% ועוד.
- **מתן תזרים לגופים בעת החזרה לפעילות** (לענפים וגופים שחוזרים לפעילות בשלב הני"ל) – המשרד ערוך להעברת כספי תמיכה נוספים, עד לגובה של 70% מתמיכת שנת 2019, בעת חזרתם לפעילות (בכפוף להגשת דיווח על הוצאת הכספים מהגופים).

The Director General

משרד
התרבות
והספורט
המנהל הכללי

שלב ב' (בסוף 4/2020) – החזרת חלק מהפעילות למסלול

לרבות, ריחוק פיזי, איסור התכנסויות והתקהלויות, כמות מוגבלת של אנשים במרחק פיזי נתון, הגבלת גיל ומניעת מעורבות של אוכלוסיות בסיכון. סיום התחרויות בליגות השונות במתכונת מיוחדת בהתאם להנחיות משרד הבריאות.

- **בניית מתקני ספורט ברשויות המקומיות כמחוללי מסחר ותעסוקה ומנוף כלכלי לקידום הרשויות וצמיחת המשק** (תכנית ראשונית כבר הוגשה למשרד האוצר), בין היתר:

- בניית היכלי ספורט רב תכליתיים בפריסה הארצית
- בניית בריכות שחיה בפריסה ארצית
- בניית אצטדיוני כדורגל בפריסה ארצית
- בניית בניין רב תכליתי במכון וינגייט

חשוב להבהיר כי, בזמן מיתון נדרשת הוצאה ציבורית רחבה יותר בהתאם לכל המודלים הכלכליים ולכן האצת ההשקעה הממשלתית בתחום תשתיות הספורט תהיה בעלת השפעה משקית רחבה מעבר לתרומתה הגדולה לספורט.

- **הערכות להרחבת אירוח בנ"ל של אירועי ספורט** (בשנים הקרובות) כאירועים המעודדים צמיחה משקית ומושכי תיירות (תכנון מראש לשנים קדימה) - קידום וקיום אירועים בין לאומיים הכוללים הגעה של משלחות בין לאומיות לארץ. אירועים אלו מהווים מנוע צמיחה לענפים רבים מעבר לספורט לדוגמא: ענף התיירות, העסקים הקטנים ועוד ולכל ענף כאמור מחזיר את ההשקעה הציבורית במכפילים מאוד גבוהים ברמה המשקית (ישנה גם עבודה כלכלית בנושא שהוצגה בעבר למשרד האוצר). המשרד מנוסה בסיוע בהבאת אירועים כאמור לארץ וסייע בעבר בהבאת שלל אירועים כגון אליפויות עולם, אליפויות אירופה, גירו דה איטליה ועוד (המשרד גם יפעל לנסות להביא מפעל גדול כמו הטור דה פראנס). חשוב להבהיר כי מדובר על תכנון של חודשים רבים או שנים מראש ולכן חשוב להחיל במלאכת התכנון מיד עם החזרה לפעילות תחרותית.

- **מתן תזרים לגופים בעת החזרה לפעילות** (לענפים וגופים שחוזרים לפעילות בשלב הנ"ל) – המשרד ערוך להעברת כספי תמיכה נוספים, עד לגובה של 90% מתמיכת שנת 2019, בעת חזרתם לפעילות (בכפוף להגשת דיווח על הוצאת הכספים מהגופים).

- **החזרת ענפים מומלצים לפעילות** - להלן רשימה ראשונית לענפי ספורט בהם ניתן לחזור לפעילות מיידית במרחב הפתוח בהתאם למגבלות לעיל:

- אתלטיקה, אופניים, גולף, גולשי גלים, חתירה, טיפוס ספורטיבי, טניס, טריאתלון, כדורעף חופים, ניווט, סקי מים, קיאקים, קשתות, רכיבה סוסים, שיט, שחיה, טיסנאות.

The Director General

משרד
התרבות
והספורט

המנהל הכללי

- להלן רשימה ראשונית לענפי ספורט בהם ניתן לחזור לפעילות מיידית באולמות בהתאם למגבלות לעיל:
 - אושו-קונגפו, אגרוף, אגרוף תאילנדי, בדמינטון, ביליארד, ג'ודו, ג'יו ג'יטסו, גלגליות אמנותי, האבקות, החלקה על הקרח, הרמת משקולות, התעמלות, טאקוואנדו, טניס שולחן, כדורת, כדורת דשא, סיוף, סמבו, סקווש, פטנק, פיתוח הגוף, קיק בוקס, קליעה, קראטה, ריקודים סלונים.
- **פעילות גופנית לא מאורגנת** - ביטול הגבלת המרחק אליו ניתן לצאת מהבית, לצורך קיום פעילות גופנית במרחב הפתוח על ידי כלל האוכלוסייה, במגבלה של עד 5 משתתפים, תוך שמירת מרחק של 2 מ' ביניהם וללא שימוש באביזרי אימון נוספים או מגע גופני בין המתאמנים.
- **פעילות במסגרות מאורגנות של עד 10 משתתפים** (כולל מדריכים) בתחומי הספורט לכל בקהילה (ספורט עממי וחוגים) – תתקיים פעילות מלאה, במגבלות משרד הבריאות ובלבד ששטח הפעילות יהיה בגודל של 1/2 מגרש כדורסל פתוח או 1/2 מגרש שחב"ק.
- **פעילות מאורגנת במסגרות של בין 11 ל-20 משתתפים** (כולל מדריכים) בתחומי הספורט לכל בקהילה (ספורט עממי וחוגים) – תתקיים פעילות מלאה, במגבלות משרד הבריאות ובלבד ששטח האימון יהיה בגודל של 1 מגרש כדורסל פתוח או 1 מגרש שחב"ק.
- **פעילות בחדרי כושר** – תותר פעילות במסגרת אגודות ספורט, וכן לכלל האוכלוסייה עד גיל 65 וללא מחלות רקע, בהתאם להנחיות משרד הבריאות, וללא שימוש במלתחות או סאונה/ג'קוזי. הגדרת מס משתתפים לפי מ"ר בחדר הכושר (מתאמן לכל 10 מ"ר) ובסטודיו (מתאמן לכל 5 מ"ר). מרווח של 2 מ' בין האנשים ופיזור מכשירים במרווחים מספקים (1.5 מ"ר). שימוש במתקני האימון. חומרי חיטוי ליד כל מתקן ובדיקת מדדים פיזיולוגיים בכניסה.
- **מועדונים (קאנטרי קלאב) בריכות שחיה** - תותר פעילות במסגרת אגודות ספורט, וכן לכלל האוכלוסייה עד גיל 65 וללא מחלות רקע, בהתאם להמלצות משרד הבריאות, וללא שימוש במלתחות או סאונה/ג'קוזי. הגדרת מס משתתפים לפי מ"ר הקאנטרי והבריכה. מרווח של 2 מ' בין האנשים. שימוש במתקני האימון. חומרי חיטוי ליד כל מתקן ובדיקת מדדים פיזיולוגיים בכניסה.
- **סיום הליגות הסדירות לעונת 2019/2020** – יש לפעול להכרעה ספורטיבית בכל הליגות בהתאם למתווים שהוצגו למשרד הבריאות ובעיקרון קיום טורניר בתנאים של מחנה אימונים מבודד בהלימה להנחיות משרד הבריאות. מעבר לחשיבת הספורטיבית בסיום העונה הנוכחית ישנה חשיבות כלכלית עצומה בסיום העונה בכל הנוגע להכנסות העצמיות של הגופים (כל פיתרון אחר עשוי למנוע קבלת כספים בגין זכויות שידור והסכמי שיווק).

The Director General

**משרד
התרבות
והספורט**

המנהל הכללי

שלב ג' (בקיץ) – החזרת הפעילות התחרותית ללא קהל או עם קהל מצומצם

- גיבוש תכנית לקידום אירועים במרחב הציבורי בתום משבר הקורונה בסיוע ובעידוד של המשרד.
 - גיבוש תכנית לשיפוי בגין ירידה בהכנסות של גופי התרבות והספורט (לדוגמה הכנסות ממכירת מינויים, כרטיסים ואובדן של ספונסרים).
 - עם החזרה מחופשת הקיץ, תחילת חודש ספטמבר, יש לאפשר את פתיחת עונת 2020/2021 גם **בענפים קבוצתיים**:
 - **חידוש תחרויות ליגה מלאות לגיל עד נוער ולבוגרים עד ליגה א'.**
 - **חידוש הליגות המקצועניות לעונת 2020/2021**

יש לחדש את הליגות המקצועניות במועד לקראת שנת הפעילות הבאה (במהלך חודש אוגוסט הקרוב). נוכחות קהל – בהתאם להנחיות הכלליות על התקהלות, תוך יצירת הפרדה בין יציעים בתיאום עם גופי הספורט.
 - **המועצה להסדר הימורים בספורט והסכמי שיווק עם גופי ספורט** - חידוש הליגות התחרותיות המקצועניות הינו תנאי לכך שהאגודות יקבלו את כספי השיווק אשר מגיעים להן מתוקף הסכם השיווק. חשוב לציין כי, המועצה להסדר הימורים בספורט פועלת להשאת רווחים לקידום הספורט הישראלי בסכומים של מאות מיליוני שקלים בשנה. מאז תחילת משבר הקורונה העולמי הודיעו מרבית הליגות ומפעלי הספורט ברחבי העולם לרבות בישראל על הקפאת פעילות עד להודעה חדשה. בעקבות כך נדרשת המועצה להתמודד מול מצב חסר תקדים שבו היצע התוכן ללקוחותיה הוא מוגבל ומצומצם ביותר.
- בעקבות כך נפגעו באופן משמעותי הכנסותיה של המועצה עד כה בהיקף של כ- 250 מיליון ש"ח. מיותר לציין כי אי חידוש הליגות או ביטולן עלולה להביא לכדי אובדן הכנסות עד לסוף השנה של כ- 1.8 מיליארד ש"ח נוספים, קרי הפסד הכנסות שנתי בסך של כ- 2 מיליארד שקל, ונזק ישיר לקופת המדינה בהיקף של למעלה מ- 400 מיליון ₪.
- יובהר כי הקלה בפעילות השוטפת של הליגות המקצועניות הישראליות יביא לצמצום הנזק האמור באופן שיאפשר למועצה ודאות להמשך השמירה על הרצף התפקודי והעברת רווחים לטובת תקציב המדינה כמו גם המשך העברות תקציביות לקבוצות ליגת העל בכדורגל וכדורסל בגין הסכמי שיווק עימם שלא ניתן להעבירן ללא קיום משחקים בפועל.
- בנוסף, יצוין כי המועצה פועלת באמצעות כ- 1500 זכיינים שמרביתם הינם בעלי עסקים קטנים החיוניים למשק בתקופה זו, מרביתם בתחום המזון והצריכה הבסיסית, אשר נפגעו אנושות מאז תחילת המשבר, ופרנסתם תלויה באופן משמעותי בפעילות המועצה. אין ספק כי המשך השבתת הליגות עלולה להמיט מכוות מוות על המועצה ולפגוע באופן ישיר ועקיף באלפי משפחות שפרנסתן תלויה בתעשיית ההימורים הנלווית לספורט.

The Director General

**משרד
התרבות
והספורט**

המנהל הכללי

יתרה מכך, הקפאת פעילות הספורט בכלל והספורט הישראלי בפרט לתקופה ממושכת מעבר לקיים תחריף את הקושי שחווים גופי הספורט בימים אלה ותאריך את משק הזמן הדרוש לשיקום וזאת בהעדר וודאות תקציבית ומתכונת לפעילות אפשרית בטווח הנראה לאין.

ספורט לכל (ספורט עממי)

- **תחרויות ספורט עממי** – בהתאם להנחיות של התחרות/הישגי.
- **קיום צעדות ואירועי ספורט ברשויות המקומיות** עד 500 משתתפים.
- **חדרי כושר** – הסרת הגבלת הגיל על ביצוע פעילות בחדרי כושר, בהתאם להמלצות משרד הבריאות, וללא שימוש במלתחות. הגדרת מס משתתפים לפי מ"ר של חדר הכושר. מרווח של 2 מ' בין האנשים. שימוש במתקני האימון כולל חיטוי לאחר כל שימוש של מתאמן. חומרי חיטוי ליד כל מתקן ובדיקת מדדים פיזיולוגיים בכניסה.
- **מועדונים (קאנטרי קלאב) ובריכות שחייה** – הסרת הגבלת הגיל על ביצוע פעילות, בהתאם להמלצות משרד הבריאות, וללא שימוש במלתחות. הגדרת מס משתתפים לפי מ"ר הקאנטרי והבריכה. מרווח של 2 מ' בין האנשים. שימוש במתקני האימון כולל חיטוי לאחר כל שימוש של מתאמן. חומרי חיטוי ליד כל מתקן ובדיקת מדדים פיזיולוגיים בכניסה.

שלב ד' (לא יאוחר מתום חגי תשרי) - החזרת הקהל למגרשים ולאולמות

להלן רשימת צעדים מוצעים בתחום הנ"ל:

- גיוס מקורות נוספים לטובת **השקעות אסטרטגיות בתשתיות והנעת הפעילות מחדש בתחומי התרבות והספורט.**
- גיבוש תכנית אשר תאפשר **קליטת קהל מירבית במתקני הספורט השונים** (תכנית ייעודית לכל מתקן) ובאולמות והיכלי תרבות בהתאם.
- **העברת האחריות לבדיקה ותשלום של אגודות ספורט מהמועצה להסדר הימורים בספורט למשרד התרבות והספורט.**
- **שינוי מבחן התמיכה באירועים בני"ל** אשר יתעדף אירועים גדולים אשר תורמים יותר למשק כדוגמת הגירו דה איטליה.

The Director General

משרד
התרבות
והספורט
המנהל הכללי

5. תכנית החזרת התרבות לשגרה

שלב א' (עד לאחר חג הפסח) – הקפאת הפעילות באופן מלא –

המשרד נקט במספר מגוון של צעדים כדי לשמור על איתנות הגופים ומניעת קריסתם.

- המשרד העביר תזרים כספי שוטף לגופים הנתמכים לרבות **הקדמה תזרימית (בגובה של 40% מתמיכת שנת 2019)** טרם חג הפסח על מנת לוודא שלא יסגרו גופים בעקבות בעיות תזרים.
- **מתן תזרים לגופים בעת החזרה לפעילות** (לענפים וגופים שחוזרים לפעילות בשלב הנ"ל) – המשרד ערוך להעברת כספי תמיכה נוספים, עד לגובה של 70% מתמיכת שנת 2019, בעת חזרתם לפעילות (בכפוף להגשת דיווח על הוצאת הכספים מהגופים).
- **הכפלת התקציב פי 3** של הקרן לאמנים במצוקה לטובת דאגה לאמנים בארץ.
- **השקת פרויקט "ישראל מחוברת"** – מופעי תרבות בדיגיטל המסייעים לאמנים ללא תעסוקה ולתעשייה הנלווית להם ומנגישים לכל אזרחי הארץ תרבות ללא עלות בעת משבר זה. הפרויקט צבר מעל למיליון צפיות עד כה.
- **המשרד הראשון שאסף נתונים על הפגיעה בגופים הנתמכים שלו**, הן בתרבות והן בספורט בשיתוף עם החשכ"ל. נתונים אלו היוו את הבסיס לקרן הפיצוי לגופים נתמכים בגובה של 200 מיליון ₪ שנפתחה על ידי משרד האוצר.
- שינוי מבחני תמיכה בתחום התרבות לשנת 2020 על מנת שיתנו **ודאות תקציבית** על שיעור התמיכה, המשרד כבר פעל מול משרד המשפטים וחשב כללי בנושא.
- **המשך קיום הטקסים הממלכתיים של מדינת ישראל** תוך כדי התאמתם להנחיות החדשות והמתגלגלות של משרד הבריאות.

The Director General

**משרד
התרבות
והספורט**

המנהל הכללי

שלב ב' (בסוף 4/2020) – החזרת חלק מהפעילות למסלול

לרבות, ריחוק פיזי, איסור התכנסויות והתקהלויות, כמות מוגבלת של אנשים במרחק פיזי נתון, הגבלת גיל ומניעת מעורבות של אוכלוסיות בסיכון, בהתאם להנחיות משרד הבריאות.

- **מתן תזרים לגופים בעת החזרה לפעילות** (לענפים וגופים שחוזרים לפעילות בשלב הנ"ל) – המשרד ערוך להעברת כספי תמיכה נוספים, עד לגובה של 90% מתמיכת שנת 2019, בעת חזרתם לפעילות (בכפוף להגשת דיווח על הוצאת הכספים מהגופים).

- **תחומים מומלצים לחזרה לשגרה –**

- **בתי ספר לאמנויות** – עבודה בדיגיטל – התאמת תכנית הלימודים, עבודה בקבוצות עד 10 אנשים ועבודה פרטנית של סטודנט מול מורה/מרצה, מופעי סיום, תערוכות ועבודות גמר – בהתאם להנחיות משרד הבריאות.
- **ספרות** – כתבי עת, מוסדות ספרות – יכולים לחזור לפעילות מלאה תחת הנחיות משרד הבריאות.
- **מוזיאונים לרבות מוסדות מורשת המקיימים תצוגה לקהל, גלריות ואתרי שימור** – יכולים לחזור לקליטת מבקרים – בתפוסה של עד 50% ובהתאם להנחיות משרד הבריאות. אנשי צוות העוסקים בשימור האוספים כגון: רסטורציה, רישום, דיגיטציה, אנשי דיגיטל, שיווק, יח"צ ואוצרים יכולים לחזור לעבודה מלאה תוך הקפדה על הנחיות משרד הבריאות. גלריות קטנות יכולות לחזור באופן מיידי ברישום מוקדם ובהקפדה על הנחיות משרד הבריאות, ובכך לשרת את הקהילות הסמוכות אליהן. אמנים ויוצרים יחזרו מיידית לעבודה פרטנית בסטודיו.
- **ספריות ציבוריות ובכללן ספריות למוגבלי ראייה** – חזרה לעבודה מלאה תוך הגבלת מספר השואלים הנכנסים בו זמנית והקפדה על הנחיות משרד הבריאות. עדוד הזמנת ספרים דיגיטלית ואיסוף מהספרייה. ספריות למוגבלי ראייה – רוב הפעילות מתקיימת במרחב הדיגיטלי כבר עכשיו.
- **מוסדות מחקר כללי, מחקר תורני, ארכיונים** – עבודה רגילה תחת הנחיות משרד הבריאות
- **איגודים** – המשך פעילות מקוונת של פורומים וסדנאות ליוצרים מבחינה מקצועית ומבחינה משפטית ככל שיש צורך. קיום מפגשים של אמנים בקהילה, קיום מפגשים מקצועיים של חברי האיגוד בהתאם להנחיות משרד הבריאות.

The Director General

משרד
התרבות
והספורט

המנהל הכללי

שלב ג' - (בקיץ) – החזרת הפעילות ללא קהל או עם קהל מצומצם

- גיבוש תכנית לקידום אירועים במרחב הציבורי בתום משבר הקורונה בסיוע ובעידוד של המשרד.
- גיבוש תכנית לשיפוי בגין ירידה בהכנסות של גופי התרבות והספורט (לדוגמא הכנסות ממכירת מינויים, כרטיסים ואובדן של ספונסרים).
- הרחבת פרויקט מחשוב ודיגיטציה של המוזאונים וארכיוני סרטים
- עידוד הפקות זרות בתחום הקולנוע
- תחומים מומלצים לחזרה לשגרה –
 - **אמנויות הבמה** - מחול, תיאטרון וקבוצות תיאטרון, פרינג', פסטיבלים, קולנוע ערבי ספרות, מרכזי עדות מארחים, פעילות קהילתיות המתקיימות ברשויות ובמתנ"סים לרבות בחברה הערבית, בחברה הדרוזית ובחברה החרדית: תחילת חזרות ומופעים תחת הנחיות משרד הבריאות עם כמות מוגבלת של קהל.

שלב ד' (לא יאוחר מתום חגי תשרי) - החזרת הקהל ולאולמות

להלן רשימת צעדים מוצעים בתחום הנ"ל:

- גיוס מקורות נוספים לטובת הנעת הפעילות מחדש בתחום התרבות.
- גיבוש תכנית אשר תאפשר קליטת קהל מירבית באולמות התרבות השונים (תכנית ייעודית לכל מתקן) ובאולמות והיכלי תרבות בהתאם.